

LAMPIRAN

Lampiran 1
Formulir Uji Organoleptik
(*Hedonik Test*)

Nama :

Tanggal :

Dihadapan Saudara disajikan 5 sampel selai pegagan. Ujilah tingkat kesukaan Saudara secara organoleptik terhadap rasa, dengan cara memberikan tanda centang (v) pada kode sampel sesuai dengan tingkat kesukaan Saudara.

Skala	Kode Sampel				
	312	324	336	348	351
Sangat Suka					
Suka					
Netral					
Tidak Suka					
Sangat Tidak Suka					

Komentar :

Lampiran 2
Formulir Uji Hedonik Terhadap Tekstur
(Mutu Hedonik)

Nama :

Tanggal :

Dihadapan Saudara disajikan 5 sampel selai pegagan. Ujilah tingkat kesukaan Saudara menurut tingkat mutu terhadap tekstur, dengan cara memberikan tanda centang (v) pada kode sampel sesuai dengan tingkat kesukaan Saudara.

Skala	Kode Sampel				
	312	324	336	348	351
Kental					
Agak Kental					
Encer					

Komentar :

Lampiran 3
Formulir Uji Organoleptik Terhadap Aroma
(Mutu Hedonik)

Nama :

Tanggal :

Dihadapan Saudara disajikan 5 sampel selai pegagan. Ujilah tingkat kesukaan Saudara menurut tingkat mutu terhadap tekstur, dengan cara memberikan tanda centang (v) pada kode sampel sesuai dengan tingkat kesukaan Saudara.

Skala	Kode Sampel				
	312	324	336	348	351
Tidak Langu					
Netral					
Langu					

Komentar :

Lampiran 4

Distribusi Nilai Uji Organoleptik Terhadap Rasa Selai Pegangan

Panelis	Ulangan I					Ulangan II					Ulangan III				
	312	324	336	348	351	312	324	336	348	351	312	324	336	348	351
1	4	3	3	3	4	4	3	3	3	4	4	3	3	3	4
2	4	4	4	3	4	4	4	4	3	4	4	4	4	3	4
3	3	4	3	4	3	3	4	3	4	3	3	4	3	4	3
4	4	3	3	3	3	4	3	3	3	3	4	3	3	3	3
5	3	3	2	4	3	3	3	3	4	3	3	3	3	4	3
6	4	4	4	4	5	4	4	4	4	5	4	4	4	4	5
7	4	5	4	2	4	4	5	4	2	4	4	5	4	2	4
8	4	4	3	2	4	4	4	3	2	4	4	4	3	2	4
9	5	4	4	3	3	5	4	4	3	3	5	4	4	3	3
10	5	4	4	3	4	5	4	4	3	4	5	4	4	3	4
11	4	5	4	3	4	4	5	4	3	4	4	5	4	3	4
12	4	3	3	4	4	4	3	3	4	4	4	3	3	4	4
13	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
14	4	3	2	3	4	4	3	2	3	4	4	3	2	3	4
15	5	4	3	5	3	5	4	3	5	3	5	4	3	5	3
16	4	4	4	5	3	4	4	4	5	3	4	4	4	5	3
17	4	3	4	3	2	4	3	4	3	2	4	3	4	3	2
18	3	4	3	3	3	3	4	3	3	3	3	4	3	3	3
19	2	4	5	4	3	2	4	5	4	3	2	4	5	4	3
20	3	4	3	5	4	3	4	3	5	4	3	4	3	5	4

21	4	4	5	3	4	4	4	5	3	4	4	4	5	3	4
22	3	5	2	4	2	3	5	2	4	2	3	5	2	4	2
23	4	4	5	3	2	4	4	5	3	2	4	4	5	3	2
24	3	3	4	4	4	3	3	5	4	4	3	3	5	4	4
26	5	5	5	4	4	5	5	5	4	4	5	5	5	4	4
27	5	5	5	2	4	5	5	5	2	4	5	5	5	2	4
28	4	5	4	3	3	4	5	4	3	3	4	5	4	3	3
29	5	3	5	3	2	5	3	5	3	2	5	3	5	3	2
30	3	5	3	3	1	3	5	3	3	1	3	5	3	3	1
Σ	117	120	111	103	98	117	120	113	103	98	117	120	113	103	98

Lampiran 5

Tabel Sidik Ragam Terhadap Rasa Selai Pegagan

Sumber Keragaman	JK	db	KT	Fhitung	F5%	F1%
Perlakuan	34.74	4	8.69	14.55	2.39	3.36
Ulangan	0.02	2	0.009	0.015	3.02	4.66
Panelis	63.79778	29	2.20	3.69	1.49	1.76
Acak	247.11	414	0.60			
Total	345.66	449				

BNT 5%	0.226389
BNT 1%	0.298029

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	P5	P4	P3	P1	P2
		3.27	3.43	3.74	3.9	4
P5	3.27	ns0.00	ns0.16	**0.47	**0.63	**0.73
P4	3.43			**0.31	**0.47	**0.57
P3	3.74				ns0.16	*0.26
P1	3.9					ns0.1
P2	4					ns0.00

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	Notasi	Rata-rata + BNT
P5	3.27	a	3.496389034
P4	3.43	ab	3.656389034
P3	3.74	c	3.966389034
P1	3.9	cd	4.126389034
P2	4	d	4.226389034

Lampiran 6

Tabel Sidik Ragam terhadap Warna Selai Pegagan

Sumber Keragaman	JK	db	KT	Fhitung	F5%	F1%
Perlakuan	53.40	4	13.35	34.40	2.39	3.36
Ulangan	0.22	2	0.109	0.281	3.02	4.66
Panelis	60.01111	29	2.07	5.33	1.49	1.76
Acak	160.65	414	0.39			
Total	274.28	449				

BNT 5%	0.18254
BNT 1%	0.24030

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	P5	P4	P3	P2	P1
		2.94	3.23	3.57	3.78	3.87
P5	2.94	ns0.00	*0.29	**0.63	**0.84	**0.93
P4	3.23			**0.34	**0.55	**0.64
P3	3.57				*0.21	ns0.3
P2	3.78					ns0.09
P1	3.87					ns0.00

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	Notasi	Rata-rata+BNT
P5	2.94	a	3.12254
P4	3.23	b	3.41254
P3	3.57	c	3.75254
P2	3.78	d	3.96254
P1	3.87	d	4.05254

Lampiran 7

Tabel Sidik Ragam terhadap Tekstur Selai Pegagan

Sumber Keragaman	JK	db	KT	Fhitung	F5%	F1%
Perlakuan	13.41	4	3.35	6.34	2.39	3.36
Ulangan	0.16	2	0.080	0.151	3.02	4.66
Panelis	52.18	29	1.80	3.40	1.49	1.76
Acak	218.83	414	0.53			
Total	284.58	449				

BNT 5%	0.213041
BNT 1%	0.280458

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	P3	P4	P2	P5	P1
		3.54	3.58	3.71	3.87	4.00
P3	3.54	ns0.00	ns0.04	ns0.17	**0.33	**0.46
P4	3.58			ns0.13	*0.29	**0.42
P2	3.71				ns0.16	*0.29
P5	3.87					ns0.13
P1	4.00					ns0.00

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	Notasi	Rata-rata + BNT
P3	3.54	a	3.753041042
P4	3.58	ab	3.793041042
P2	3.71	bc	3.923041042
P5	3.87	cd	4.083041042
P1	4	d	4.213041042

Lampiran 8

Tabel Sidik Ragam terhadap Mutu Tekstur Selai Pegagan

Sumber Keragaman	JK	db	KT	Fhitung	F5%	F1%
Perlakuan	15.92	4	3.98	23.30	2.39	3.36
Ulangan	0.02	2	0.009	0.052	3.02	4.66
Panelis	41.26444	29	1.42	8.33	1.49	1.76
Acak	70.73	414	0.17			
Total	127.93	449				

BNT 5%	0.12112
BNT 1%	0.15945

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	P1	P2	P3	P4	P5
		2.33	2.43	2.56	2.69	2.87
P1	2.33	ns0.00	ns0.1	**0.23	**0.36	**0.54
P2	2.43			*0.13	**0.26	**0.44
P3	2.56				*0.13	**0.31
P4	2.69					*0.18
P5	2.87					ns0.00

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	Notasi	Rata-rata + BNT
P1	2.33	a	2.45112
P2	2.43	ab	2.55112
P3	2.56	c	2.68112
P4	2.69	d	2.81112
P5	2.87	e	2.99112

Lampiran 9

Tabel Sidik Ragam terhadap Aroma Selai Pegagan

Sumber Keragaman	JK	db	KT	Fhitung	F5%	F1%
Perlakuan	27.39	4	6.85	22.96	2.39	3.36
Ulangan	0.87	2	0.436	1.460	3.02	4.66
Panelis	62.65778	29	2.16	7.24	1.49	1.76
Acak	123.47	414	0.30			
Total	214.39	449				

BNT 5%	0.160028
BNT 1%	0.210669

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	P4	P2	P3	P5	P1
		3.24	3.48	3.6	3.66	4
P4	3.24	ns0.00	*0.24	**0.36	**0.42	**0.76
P2	3.48			ns0.12	*0.18	**0.52
P3	3.6				ns0.06	**0.4
P5	3.66					**0.34
P1	4					ns0.00

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	Notasi	Rata-rata+ BNT
P4	3.24	a	3.40
P2	3.48	b	3.64
P3	3.6	bc	3.76
P5	3.66	cd	3.82
P1	4	d	4.16

Lampiran 10

Tabel Sidik Ragam terhadap Mutu Aroma Selai Pegagan

Sumber Keragaman	JK	db	KT	Fhitung	F5%	F1%
Perlakuan	12.74	4	3.19	15.77	2.39	3.36
Ulangan	0.28	2	0.142	0.704	3.02	4.66
Panelis	40.23111	29	1.39	6.87	1.49	1.76
Acak	83.64	414	0.20			
Total	136.90	449				

BNT 5%	0.13171
BNT 1%	0.17339

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	P5	P4	P3	P2	P1
		2.1	2.18	2.29	2.36	2.59
P5	2.1	ns0.00	ns0.08	*0.19	*0.26	**0.49
P4	2.18			ns0.11	*0.18	**0.41
P3	2.29				ns0.07	ns0.3
P2	2.36					*0.23
P1	2.59					ns0.00

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	Notasi	Rata-rata + BNT
P5	2.1	a	2.23171
P4	2.18	ab	2.31171
P3	2.29	bc	2.42171
P2	2.36	c	2.49171
P1	2.59	d	2.72171

Lampiran 11

Tabel Sidik Ragam terhadap Penerimaan Keseluruhan Selai Pegagan

Sumber Keragaman	JK	db	KT	Fhitung	F5%	F1%
Perlakuan	14.16	4	3.54	8.99	2.39	3.36
Ulangan	0.16	2	0.080	0.203	3.02	4.66
Panelis	51.3	29	1.77	4.50	1.49	1.76
Acak	162.88	414	0.39			
Total	228.50	449				

BNT 5%	0.18380
BNT 1%	0.24197

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	P5	P3	P4	P2	P1
		3.48	3.59	3.67	3.77	4.00
P5	3.48	ns0.00	ns0.11	*0.19	*0.29	**0.52
P3	3.59			ns0.08	*0.18	**0.41
P4	3.67				ns0.1	**0.33
P2	3.77					*0.23
P1	4.00					ns0.00

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	Notasi	Rata-rata + BNT
P5	3.48	a	3.66380
P3	3.59	ab	3.77380
P4	3.67	bc	3.85380
P2	3.77	cd	3.95380
P1	4	d	4.18380

Lampiran 12

Tabel Sidik Ragam terhadap Analisis Kadar Serat Kasar Selai Pegagan

Sumber Keseragaman	JK	db	KT	F hitung	F5%	F1%
Perlakuan	4.304927	4	1.076232	4.19786	0.16553	0.06757
Ulangan	0.446846	2	0.223423	0.87146	0.05162	0.01006
Acak	2.051011	8	0.256376			
Total	6.802785	14				

BNT5%	0.02
BNT1%	0.00

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	P2	P1	P3	P4	P5
		0.78	0.86	1.08	1.23	1.35
P2	0.78	ns0.00	*0.08	**0.30	**0.45	**0.57
P1	0.86			**0.22	**0.37	**0.49
P3	1.08				**0.15	**0.27
P4	1.23					**0.12
P5	1.35					ns0.00

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	Notasi	Rata-rata + BNT
P2	0.78	a	0.80267
P1	0.86	b	0.88267
P3	1.08	c	1.10267
P4	1.23	d	1.25267
P5	1.35	e	1.37267

Lampiran 13

Tabel Sidik Ragam terhadap Analisis Total Asam Selai Pegagan

Sumber Keseragaman	JK	Db	KT	F hitung	F5%	F1%
Perlakuan	8.088385	4	2.022096	0.98011	0.16553	0.06757
Ulangan	3.918284	2	1.959142	0.94960	0.05162	0.01006
Acak	16.505	8	2.063125			
Total	28.51167	14				

BNT5%	0.06
BNT1%	0.01

perlakuan	rata-rata	p2	p3	p5	p4	p1
		4.26	5.08	6.08	6.52	6.65
p2	4.26	ns0.00	**0.82	**1.82	**2.26	**2.39
p3	5.08			**1.00	**1.44	**1.57
p5	6.08				**0.44	**0.57
p4	6.52					*0.13
p1	6.65					ns0.00

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	Notasi	Rata-rata + BNT
P2	4.26	a	4.32432
P3	5.08	b	5.14432
P5	6.08	c	6.14432
P4	6.52	d	6.58432
P1	6.65	e	6.71432

Lampiran 14

Tabel Sidik Ragam terhadap Analisis Kapasitas Antioksidan Selai Pegagan

Sumber Keseragaman	JK	db	KT	F hitung	F5%	F1%
Perlakuan	25.23568	4	6.308919	1.27382	0.16553	0.06757
Ulangan	2.866978	2	1.433489	0.28943	0.05162	0.01006
Acak	39.62211	8	4.952764			
Total	67.72477	14				

BNT5%	0.10
BNT1%	0.02

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	P1	P2	P3	P4	P5
		2.73	2.81	2.86	3.29	3.36
P1	2.73	ns0.00	*0.08	*0.13	**0.56	**0.63
P2	2.81			ns0.05	**0.48	**0.55
P3	2.86				**0.43	**0.50
P4	3.29					ns0.07
P5	3.36					ns0.00

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	Notasi	Rata-rata + BNT
P1	2.73	a	2.82965
P2	2.81	ab	2.90965
P3	2.86	bc	2.95965
P4	3.29	d	3.38965
P5	3.36	e	3.45965

Lampiran 15

Tabel Sidik Ragam terhadap Analisis pH Selai Pegagan

Sumber Keseragaman	JK	db	KT	F hitung	F5%	F1%
Perlakuan	6.125341	4	1.531335	3.70512	0.16553	0.06757
Ulangan	0.020063	2	0.010031	0.02427	0.05162	0.01006
Acak	3.306423	8	0.413303			
Total	9.451826	14				

BNT5%	0.03
BNT1%	0.01

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	P4	P1	P2	P5	P3
		3.73	3.80	3.93	3.98	4.00
P4	3.73	ns0.00	*0.07	**0.20	**0.25	**0.27
P1	3.80			**0.13	**0.18	**0.20
P2	3.93				*0.05	*0.07
P5	3.98					ns0.02
P3	4.00					ns0.00

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	Notasi	Rata-rata + BNT
P4	3.73	a	3.75879
P1	3.80	b	3.82879
P2	3.93	c	3.95879
P5	3.98	d	4.00879
P3	4.00	e	4.02879

Lampiran 16

Tabel Sidik Ragam terhadap Analisis Total Padatan Terlarut Selai Pegagan

Sumber Keseragaman	JK	db	KT	F hitung	F5%	F1%
Perlakuan	32.06511	4	8.016276	1.08076	0.16553	0.06757
Ulangan	2.590487	2	1.295243	0.17463	0.05162	0.01006
Acak	59.33804	8	7.417255			
Total	93.99363	14				

BNT5%	0.12
BNT1%	0.02

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	P1	P2	P3	P4	P5
		65.00	65.00	65.00	65.00	66.00
P1	65.00	ns0.00	ns0.00	ns0.00	ns0.00	**1.00
P2	65.00			ns0.00	ns0.00	**1.00
P3	65.00				ns0.00	**1.00
P4	65.00					**1.00
P5	66.00					ns0.00

Perlakuan	Nilai Rata-Rata	Notasi	Rata-rata + BNT
P1	65.00	a	65.12195
P2	65.00	a	65.12195
P3	65.00	a	65.12195
P4	65.00	a	65.12195
P5	66.00	b	66.12195

Lampiran 17

Proses Pembuatan Selai Pegagan

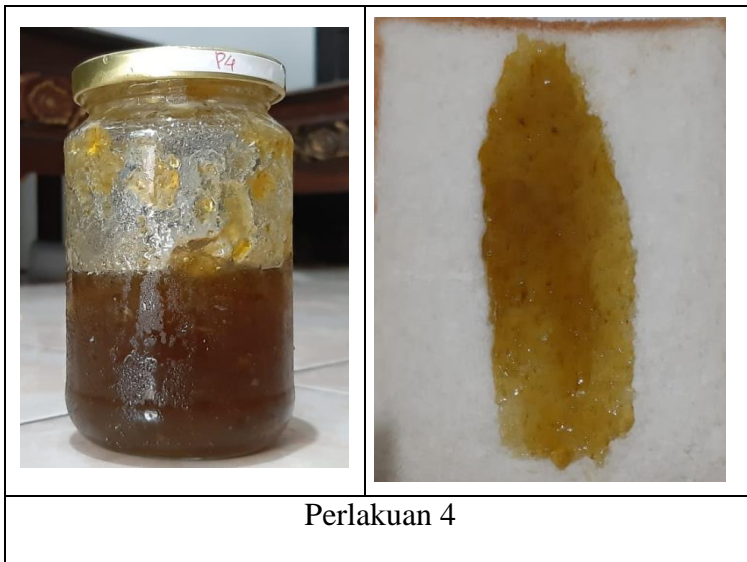
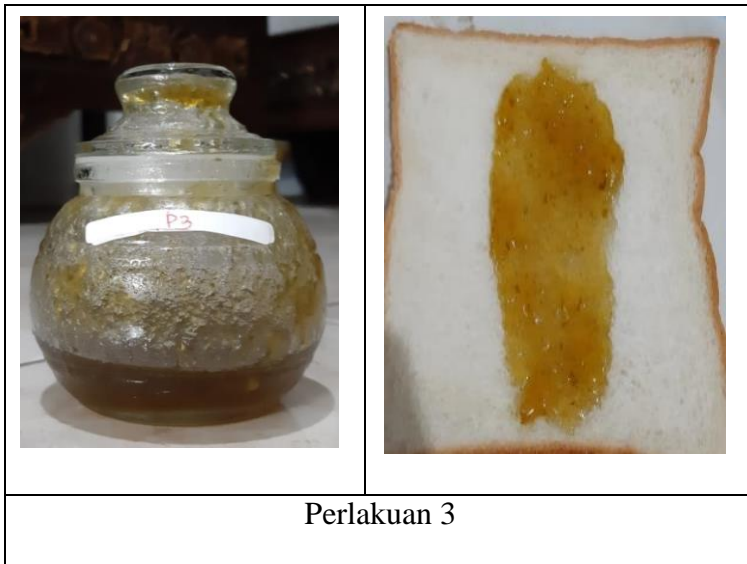
Proses Pemasakan Selai

Perlakuan 1

Perlakuan 2

Perlakuan 5

Lampiran 18
Uji Organoleptik pada Panelis

Lampiran 19

Ethical Approval

KEMENTERIAN KESEHATAN REPUBLIK INDONESIA
BADAN PENGEMBANGAN DAN PEMBERDAYAAN SDM KESEHATAN
POLITEKNIK KESEHATAN DENPASAR
KOMISI ETIK PENELITIAN KESEHATAN (KEPK)

Alamat : Jl. Sanitasi No 1 Sidakarya Denpasar Selatan
Telp : (0361) 710447 FAX : (0361) 710448
Website: www.poltekkes-denpasar.ac.id

PERSETUJUAN ETIK /

ETHICAL APPROVAL

Nomor : LB.02.03/EA/KEPK/ 0440 /2019

Yang bertandatangan di bawah ini Ketua Komisi Etik Penelitian Kesehatan Poltekkes Denpasar, setelah dilaksanakan pembahasan dan penilaian, dengan ini memutuskan protokol penelitian yang berjudul :

PENGARUH KOMBINASI NANAS (*Ananas comosus*) DAN PEGAGAN (*Centella asiatica (L.) urban*) TERHADAP KARAKTERISTIK SELAI PEGAGAN

yang mengikutsertakan manusia sebagai subyek penelitian, dengan Ketua Pelaksana/Peneliti Utama :

VITRIA YADNYAISWARI SASMITA

LAIK ETIK. Persetujuan ini berlaku sejak tanggal ditetapkan sampai dengan batas waktu pelaksanaan penelitian seperti tertera dalam protokol dengan masa maksimum selama 1 (satu) tahun

Pada akhir penelitian, peneliti menyerahkan laporan akhir kepada KEPK-Poltekkes Denpasar. Dalam pelaksanaan penelitian, jika ada perubahan dan/atau perpanjangan penelitian, harus mengajukan kembali permohonan kaji etik penelitian (amandemen protokol)

Denpasar, 11 September 2019

Ketua,

Dewa Putu Gede Putra Yasa, S.Kp, M.Kep, Sp.MB